

**SENÁT
PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY**

9. FUNKČNÍ OBDOBÍ

VÝBOR PRO VZDĚLÁVÁNÍ, VĚDU, KULTURU, LIDSKÁ PRÁVA A PETICE

117. USNESENÍ

z 12. schůze, konané dne 21. srpna 2013

**k petici č. 7/13 – „Za rodičovskou rovnoprávnost“
a petici č. 5/13 – „Závěry a podněty 18. semináře DCI o plnění
Úmluvy o právech dítěte v ČR“**

Výbor po úvodním slovu předsedy výboru senátora Marcela Chládky, informaci senátorky Evy Sykové, místopředsedkyně výboru, k peticím č. 7/13 a č. 5/13, které byly předmětem Veřejného slyšení výboru dne 20. května 2013, a po rozpravě

I. bere na vědomí

petici č. 7/13 – „Za rodičovskou rovnoprávnost“ a **petici č. 5/13** – „Závěry a podněty 18. semináře DCI o plnění Úmluvy o právech dítěte v ČR“;

II. konstatuje

- důvodnost **petice č. 7/13** – „Za rodičovskou rovnoprávnost“ a **petice č. 5/13** – „Závěry a podněty 18. semináře DCI o plnění Úmluvy o právech dítěte v ČR“,
- potřebu přehodnocení platné úpravy výchovy nezletilých dětí po rozvodu a zajištění spravedlivého postavení všech zúčastněných stran s důrazem na čl. 7, čl. 10, čl. 11, čl. 18, čl. 19 a čl. 27 Úmluvy o právech dítěte (sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb.), a to zejména
 - o právo dítěte odděleného od jednoho či obou rodičů udržovat pravidelné osobní kontakty s oběma rodiči, není-li to v rozporu s jeho zájmem,
 - o povinnost státu, který je smluvní stranou úmluvy vynaložit „*veškeré úsilí k tomu, aby byla uznána zásada, že oba rodiče mají společnou odpovědnost za výchovu a vývoj dítěte*“,
 - o povinnost rodičů zajistit v rámci jejich schopností a finančních možností životní podmínky nezbytné pro rozvoj dítěte a povinnost státu, který je smluvní stranou úmluvy, činit „*potřebná opatření pro poskytování pomoci rodičům*“ k uskutečňování práva dítěte „*na životní úroveň nezbytnou pro jeho tělesný, duševní, duchovní, mravní a sociální rozvoj*“;
- potřebu bližší analýzy ekonomických a sociálních dopadů platné úpravy sankcí pro rodiče, který se dopustil trestného činu zanedbání povinné výživy, jejichž uplatnění může vést k paradoxní situaci, kdy vzniká větší újma, než je nezbytné k dosažení účelu sankce, a neohospodárně se nakládá s veřejnými prostředky tím, že
 - o soud povinné straně ukládá sankci *de facto* znemožňující povinné straně dostat zákonem stanoveným závazkům, tj. zejména nepodmíněný trest odnětí svobody,
 - o stát hradí náklady spojené s výkonem nepodmíněného trestu odnětí svobody uloženého povinné straně;
- potřebu přehodnocení platné úpravy určování výživného, aby se vyloučily případy, kdy
 - o povinné straně je stanovena vyživovací povinnost neodpovídající jejím skutečným majetkovým poměrům a možnostem tyto poměry zlepšit,

- výživné se určuje pouze pro jednu z povinných stran, zpravidla rodiče, který s dítětem nežije ve společné domácnosti, a nezkoumá se ani to, do jaké míry plní svou vyživovací povinnost druhá z povinných stran, ani to, zda výživné slouží k naplňování potřeb dítěte;

III. ž á d á

- příslušné státní orgány, především Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo práce a sociálních věcí a orgány justiční, aby v rámci svých kompetencí
 - důsledněji uplatňovaly Úmluvu o právech dítěte (sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb.), Evropskou úmluvu o výkonu práv dětí (54/2001 Sb. m. s.), Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003, o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000, a další předpisy mezinárodního práva a práva EU upravující práva dítěte a práva rodičů, zejména pokud jde o právo dítěte znát své rodiče a užívat jejich péče a právo rodičů pečovat o dítě a být s dítětem ve styku,
 - zvýšily informovanost a odbornou způsobilost opatrovnických soudců, soudních znalců a pracovníků orgánů sociálně-právní ochrany dětí a přijaly opatření nezbytná k posílení osobní odpovědnosti soudců,
 - využily zkušeností ze sousedních zemí ke zlepšení české soudní praxe v oblasti opatrovnictví (např. tzv. „Cochemského modelu“, který je založen na vzájemné spolupráci zúčastněných stran směřující k omezení konfliktu a včasnému dosažení dohody),
 - stanovily povinnost soudu nařít rodičům setkání s mediátorem, pokud se neshodnou na úpravě péče o nezletilé dítě, a současně povinnost rodičů uhradit náklady mediace v případě, že neuzavřou mediační dohodu,
 - jednoznačně upravily metodiku určování výše výživného (včetně jeho spodní a horní hranice) a stanovily povinnost soudu se touto metodikou řídit a případné odchýlení řádně odůvodnit (podobně jako v Německu, kde je za účelem sjednocení judikatury ve věci určování přiměřeného výživného vydávána např. tzv. „Düsseldorfská tabulka“),
 - sankce za zanedbání povinné výživy upravily a uplatňovaly tak, aby to nepůsobilo újmu vyšší, než je nezbytné nutné k dosažení jejich účelu, a nevedlo k ne hospodárnému nakládání s veřejnými prostředky,
 - zajistily, aby o poměrech, péči a podílu obou rodičů na výchově bylo rozhodováno ve lhůtě přiměřené zájmu dítěte, nejpozději do 3 měsíců od podání návrhu, aby přitom nebylo opomíjeno procesní právo dítěte na informace a slyšení jeho názoru a aby dítěti byla dána možnost realizovat jeho práva samostatně, je-li to v jeho zájmu,
 - podporovaly rovné zastoupení organizací prosazujících práva dětí a práva rodičů v poradních orgánech a umožnily jim zapojit se do připomínkových řízení, která probíhají v rámci přípravy nových právních předpisů;

IV. p o v ě ř u j e

- místopředsedkyni výboru, senátorku Evu Sykovou, aby s obsahem tohoto usnesení seznámila dotčené orgány a zástupce petentů,
- Podvýbor pro lidská práva a rovné příležitosti, aby se ve spolupráci s petenty zabýval přípravou legislativních změn ve smyslu výše uvedených doporučení.

PhDr. Marcel Chládek, MBA v. r.
předseda výboru

prof. MUDr. Eva Syková, DrSc., FCMA v. r.
zpravodajka výboru

PaedDr. Václav Homolka v. r.
ověřovatel výboru